

MARIEHAMNS ENERGI

KUNDTIDNING nr 13

Vad är egentligen
nettning?

Många väljer
fjärrvärme

**Ett bättre bolag
i rekordfart**

Mot en fossilfri värmeproduktion

Under det senaste halvåret har mycket hänt. Den mest betydande förändringen är att Mariehamns Energi nu äger 83,6 % av Mariehamns Bioenergi, en ökning från tidigare 49,6 %. Detta stärker förutsättningarna för att driva vidare planerna på att bygga en tredje biopanna i Mariehamns Bioenergi. Dessutom har stadsplaneändringen för tomten vid Fabriksgatan godkänts, vilket innebär att vi inom de kommande 2-3 åren kommer kunna fasa ut all fossil värmeproduktion i Mariehamn.

Utöver detta pågår flera bygg- och utvecklingsprojekt inom Mariehamns Energi, vilka vi kommer att återkomma till i kommande kundtidningar.

Vid vår senaste verksamhetsmätning uppnådde vi över 600 poäng vilket är otroligt bra (1000 poäng är max). Trots det ser vi fortfarande utrymme för förbättringar. Resultatet från mätningen används som ett viktigt underlag i vårt kontinuerliga förbättringsarbete, som beskrevs i förra numret av tidningen och hur verksamhetsmätningen fungerar förklaras mer ingående i en artikel i detta nummer.

Torsten Fredriksson slutar som Fjärrvärmeförvaltningschef vid årsskiftet. Han har bidragit på ett fantastiskt sätt till bolagets utveckling och kommer att bli saknad. Han kommer dock fortsätta som styrelseledamot i Mariehamns Bioenergi så på så sätt kommer vi att få behålla hans unika kompetens i bolaget. Torsten berättar om fjärrvärmens fördelar i tidningen.

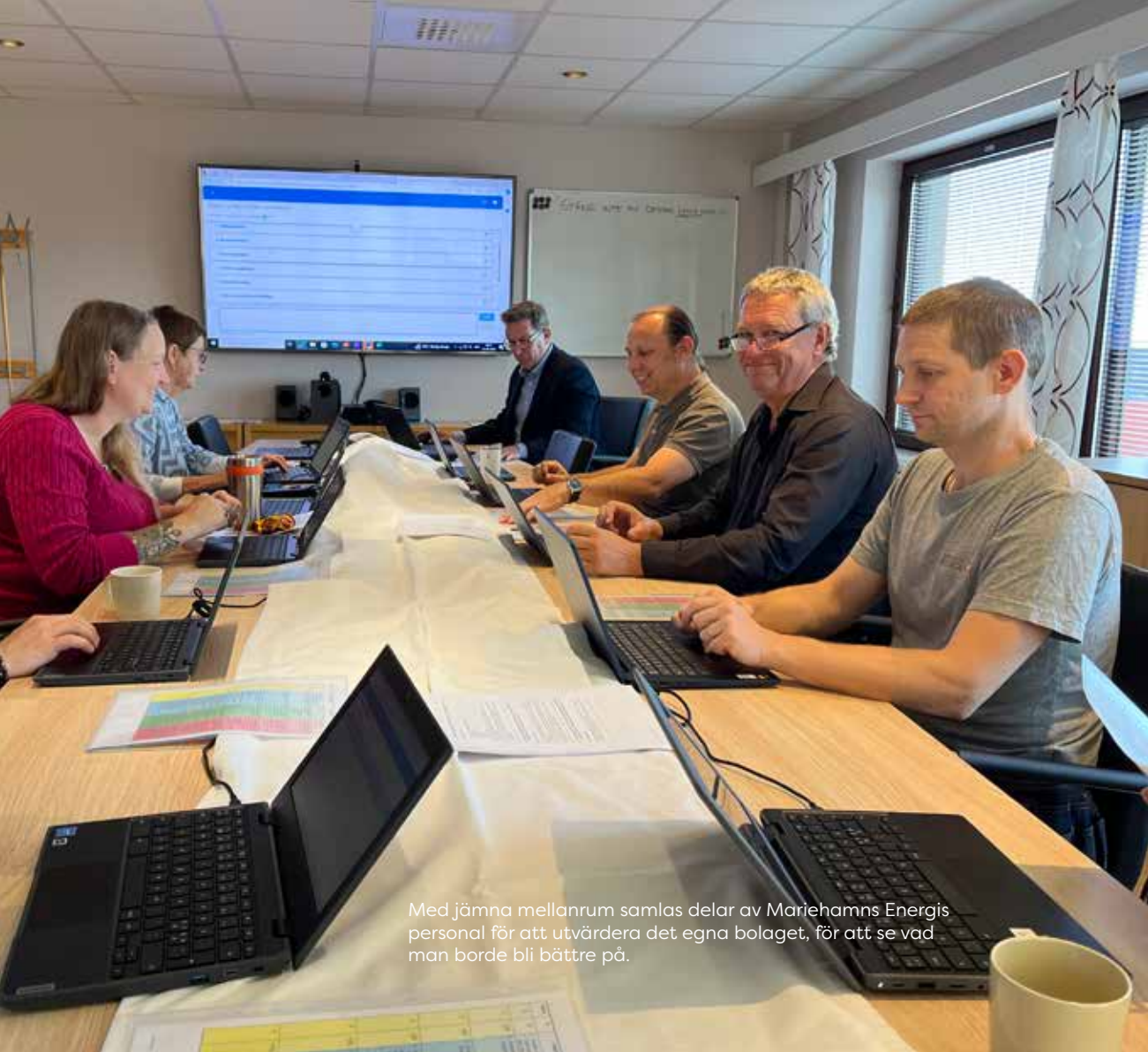
Det spekuleras en hel del om hur det här med mikroproduktion fungerar och i debattartiklar i tidningarna florerar diverse teorier som inte är helt underbyggda av fakta. Vi vill därför försöka reda ut begreppen i en artikel i detta nummer.

Slutligen presenterar vi Nikolaj som gått i land efter en lång karriär till sjöss och nu jobbar som elmontör hos oss. Vi behöver hela tiden bra människor i verksamheten och hoppas att det är fler som hittar till oss som arbetsgivare. Just nu söker vi bland annat IT-tekniker, driftstekniker och fastighetsansvarig som vill jobba med både ny och gammal teknik.

Trevlig läsning,
Robert Kjellberg
Vd, Mariehamns Energi

Mariehamns Energis kundtidning
Ansvarig utgivare: Robert Kjellberg
Text och form: April Kommunikation
Foto: Therese Andersson
Tryck: Mtryck
November 2024

Med jämna mellanrum samlas delar av Mariehamns Energis personal för att utvärdera det egna bolaget, för att se vad man borde bli bättre på.

Blir ett bättre bolag i rekordfart

På rekordkort tid har Mariehamns Energi lyckats förbättra stora delar av sin verksamhet. När man tidigare i höst gjorde sin senaste verksamhetsmätning blev till och med vd Robert Kjellberg förvånad över hur snabbt det går.

– Jag har gjort ett liknande arbete i många organisationer, men jag har aldrig varit med om att det har gått så här snabbt.

Det är en förmiddag i början av september, och i ett konferensrum på Neptunigatan sitter ett tiotal medarbetare från Mariehamns Energi bökda över små skärmar. Det som står på schemat för dagen är en så kallad total quality systems review. En verksamhetsmätning som i korthet går ut på att ta reda på vad som fungerar och inte fungerar i organisationen.

Efter en kort introduktion av Robert Kjellberg svarar deltagarna på stora frågebatterier som genomlyser precis hela verksamheten, samt identifierar olika styrkor och svagheter som finns i bolaget.

Det speciella med hela situationen är att det inte förekommer mycket till diskussion, utan allt görs digitalt, snabbt och anonymt. Till exempel ombeds alla, anonymt, fylla i förslag på i vilka avseenden ledarskapet inom organisationen brister. Sedan röstar man fram de bästa förslagen, återigen helt digitalt och anonymt.

Robert berättar att den här metoden med elektroniska rådslag kommer från USA, och är ett sätt att undvika så kallat grupptänk – där en grupp prioriterar att nå samsyn framför att tänka kritiskt och komma med nya idéer.

”Jämfört med att jobba på ett normalt sätt går det här 20 gånger fortare.”

– ROBERT KJELLBERG

– Efter att metoden togs fram började den bland annat användas av Nasa och Pentagon, och det gjorde att de blev bättre på att ta fram flera alternativ och möjligheter än att till exempel vilja släppa en atombomb på sin fiende, säger Robert.

Inom Mariehamns Energi används elektroniska rådslag inte bara för att utvärdera verksamheten, utan även för att ta fram riskanalyser och annat. Förutom att metoden leder till ett bra resultat är den även tidseffektiv. Robert berättar:

– Jämfört med att jobba på ett normalt sätt går det här 20 gånger fortare. Att göra en riskanalys med en mängd människor som alla ska säga sitt och där man ska klistra upp lappar på en tavla eller liknande... verktyget vi använder snabbar upp den här processen rejält.

Det är tredje gången Mariehamns Energi utvärderar den egna verksamheten sedan Robert Kjellberg började som vd för drygt två år sedan. Då såg man ett stort förbättringsbehov inom samtliga delar av verksamheten för att nå de mål

Sedan Robert Kjellberg tog över som vd har Mariehamns Energi lagt stort fokus på att utveckla verksamheten, där personalen får ta ett stort eget ansvar.

man satt upp. 2023 såg det lite bättre ut, men ytterligare förbättringar har skett till i år. Robert tittar på resultaten från 2022, ler och slår ut med armarna.

- Så här har det faktiskt sett ut i alla bolag som jag jobbat i, vilket är 15, 16 stycken. Det är oftast de interna processerna, hur man jobbar med verksamhetsutveckling och kundrelationerna som är eftersatta. Jag tror det har att göra med att jag jobbat på arbetsplatser med många ingenjörer, och i sådana organisationer tenderar man att glömma bort de här sakerna.

Under de två år som gått har man därmed jobbat med att i synnerhet förbättra de här tre aspekterna av verksamheten. Man har tagit fram processer, formulerat en strategi, inlett ett strukturerat sätt att jobba med verksamhetsutveckling och lagt stort fokus på att dels ta reda på vad kunderna tycker om bolaget, dels förbättra för kunderna.

- Just vad gäller kundfokus och kundtillfredsställelse har vi gjort stora framsteg. Men vi har fortfarande mycket kvar att förbättra.

Robert säger att den kanske viktigaste förklaringen till att förbättringsarbetet går så snabbt är att man lyckats skapa en kultur där medarbetarnas kompetens mer kommer till sin rätt.

- Det var lite som att personalen här hämmades av något tidigare, att ingen riktigt vågade göra något. Nu när vi skapat strukturer och ett sätt att arbeta har alla fått en möjlighet att växa. Det tidigare klimatet tillät inte dem som jobbar här att blomma ut, men nu är jag själv överraskad över mängden saker vi har lyckats åstadkomma på så kort tid.

Jobba med oss på Mariehamns Energi Ab

VILL DU BIDRA TILL EN HÅLLBAR FRAMTID I EN BRANSCH MED SPÄNNANDE FRAMTIDSUTSIKTER?

Mariehamns Energi erbjuder karriärmöjligheter inom flera områden. Hos oss kan du arbeta med allt från eldistribution och fjärrvärmeproduktion till kundservice och administration.

Vi annonserar löpande våra lediga tjänster på vår hemsida, www.energi.ax, där du kan hålla dig uppdaterad om aktuella jobb­möjligheter. Du kan också skicka in en öppen ansökan eller intresseanmälan via vår hemsida. Låt oss veta vad du är intresserad av, så hör vi av oss om något som kan passa dig dyker upp.

Är du studerande och söker en praktikplats (LIA) eller sommarjobb? Vi tar gärna emot din ansökan och ser fram emot att ge dig praktisk erfarenhet av energibranschen och stötta dig i din utveckling.

Tveka inte att bli en del av vårt team!

Torsten Fredriksson, fjärrvärmechef på Mariehamns Energi, är en stor förespråkare av denna miljövänliga, prisvärda och bekväma energiform.

Bekvämligheten avgör när kunderna väljer fjärrvärme

Antalet kunder som väljer fjärrvärme växer hela tiden, och enligt Mariehamns Energis fjärrvärmechef Torsten Fredriksson är det bekvämligheten som uppskattas mest.

– Bekvämligheten och driftsäkerheten är det som lockar. Sedan gillar många att fjärrvärmerna både är miljövänlig och produceras med ett lokalt, förnybart bränsle, säger Torsten.

Totalt förser Mariehamns Energi cirka 1100 leveranspunkter i Mariehamn och delar av Jomala med miljövänlig och lokalproducerad fjärrvärme. Värmen produceras av två biopannor, där i första hand hyggester från det åländska skogsbruket

används som bränsle. Ledningsnätet är 80 kilometer långt, och täcker större delen av Mariehamn.

Antalet fjärrvärmekunder växer hela tiden, både genom att man ansluter nybyggda hus och genom att äldre hus byter ut gamla oljepannor mot den både billigare och betydligt mer klimatsmarta fjärrvärmerna.

”Våra fjärrvärmekunder kan vara stolta över hur miljövänlig energin de använder är. Just nu ligger vi på 85 procent förnybart biobränsle i vår energimix, och om vi får bygga vår nya biopanna blir vi helt fossilfria inom några år.”

–TORSTEN FREDRIKSSON

– De senaste åren har vi haft en ganska hög andel nybyggnationer bland våra nya kunder, mycket tack vare att staden valde att planera för fjärrvärme i de nya bostadsområdena i Horelli, Storgärdan och Österbacka. Men nu ökar andelen kunder som byter från olja till fjärrvärme i befintliga fastigheter igen, säger Torsten.

För fastigheter som ligger tillräckligt nära det befintliga fjärrvärmenätet säger Torsten att det finns en rad fördelar med att välja fjärrvärme framför andra sätt att värma upp sitt hus.

– De andra alternativ som finns innebär antingen en betydligt högre investeringskostnad, sämre prestanda eller mer löpande underhåll. Ett vanligt egnahemshus kan – med dagens priser – sänka sina energikostnader med 30 procent genom att byta från olja till fjärrvärme. I olika värmepumpar finns det många rörliga delar som kan gå sönder, men fjärrvärmen är i princip helt underhållsfri. Det finns fjärrvärmecentraler hos kunder i Västernäs som varit i drift sedan 1977, och det säger en del om tillförlitligheten. Det finns väldigt lite som kan krångla med fjärrvärme.

Driftsäkerheten är dessutom i det närmaste total. Det enda som i praktiken kan göra att fjärrvärmen slutar fungera hos kunderna är ett långvarigt strömavbrott, men det finns å andra sidan få moderna sätt att värma upp en fastighet som fungerar vid totala strömavbrott.

Att slippa krångel, undvika stora investeringskostnader och kunna lita på att huset alltid är varmt – oavsett om man åker på en längre resa under vintern – är de viktigaste skälen till att många väljer fjärrvärme. Men Torsten säger att många också tittar på att kunna göra en insats

både för miljön och för lokalsamhället.

– Våra fjärrvärmekunder kan vara stolta över hur miljövänlig energin de använder är. Just nu ligger vi på 85 procent förnybart biobränsle i vår energimix, och om vi får bygga vår nya biopanna blir vi helt fossilfria inom några år. Pannorna släpper inte heller ut några skadliga partiklar, utan röken renas i tre steg. Vi gjorde en mätning för bara en vecka sedan, och de som gjorde mätningen kunde inte registrera något stoft alls.

Tack vare att fjärrvärmen produceras med en restprodukt från den åländska skogsindustrin bidrar även alla som har fjärrvärme till att det skapas fler arbetsplatser lokalt och att mer pengar stannar på Åland.

– Jag tror många kunder ser det som en fördel att bränslet vi använder är åländskt. Många har ju blivit mer medvetna om de problem det kan föra med sig att vara beroende av importerad energi, säger Torsten.

För att kunna skaffa fjärrvärme gäller det att man bor i närheten av Mariehamns Energis fjärrvärmenät, vilket de flesta, men inte alla, som bor inom stadens gränser gör.

– Det är en grundförutsättning för att vi ska kunna ansluta en ny kund, att nätet finns i närheten. På vår hemsida kan man se hur vårt nät ser ut i dag. Sedan är det bara att lämna in en intresseanmälan antingen på vår webbplats eller genom att ringa.

Solpaneler är i sig en bra idé, men helst ska man se till att förbruka all den energi man producerar. Att sälja den i nätet är sällan speciellt lönsamt.

Elräkningen är ofta en djungel, i synnerhet för mikroproducenter

Att förstå sig på sin elräkning har aldrig varit speciellt enkelt, och i takt med att allt fler producerar sin egen solenergi har fakturorna en tendens att bli ännu krångligare. Men de är långt ifrån omöjliga att förstå.

Tycker du att din elräkning är svår att begripa sig på och dessutom skiljer sig på en massa olika sätt från dina kompisars räkningar? Du är antagligen inte ensam. På grund av att elräkningen består av flera olika komponenter, att det finns många olika tariffer att välja mellan, plus att många producerar sin egen el som de antingen använder själv eller – när de producerar mer än de har användning för – säljer i nätet, blir det lätt ganska komplicerat.

Under de senaste åren har mängden el som produceras av hushållens egna solcellsanläggningar fördubblats i princip varje år. Tanken med att ha egna solceller är att få ner sin egen förbrukning, men Linus Dolke, ansvarig för elförsäljning på Mariehamns Energi, säger att många av de anläggningar som byggts har visat sig vara för stora.

– Egentligen borde anläggningen vara dimensionerad efter grundlasten, det vill säga den förbrukning man alltid har, oavsett årstid. Problemet nu är att när solen skiner och anläggningarna producerar som mest använder många av våra kunder som minst el, för att de är på jobb eller på stugan.

”Det här innebär att den el de producerar och sedan förbrukar direkt är helt gratis, den har ingen marginalkostnad alls”

- LINUS DOLKE

I början av 2023 kom nya lagkrav i Finland, vilket gjorde att Mariehamns Energi införde en så kallad nettoberäkning av elkonsumtion och elproduktion, för att göra det mer förmånligt för alla som har egna solceller. Tidigare var kunderna tvungna att betala bland annat skatt och överföringsavgift på all el de förbrukade. Så kallad nettning innebär att all förbrukning och produktion som sker samtidigt (det vill säga antingen inom samma kvart eller timme) kvittas mot varandra.

- Det här innebär att den el de producerar och sedan förbrukar direkt är helt gratis, den har ingen marginalkostnad alls, säger Linus.

Om någon med egna solceller förbrukar mer än den egna anläggningen producerar betalar man givetvis för den el man behöver köpa, och omvänt får man även betalt för den överskottsel man säljer. Det som många reagerat på är att priset för den el man tvingas köpa in kan vara betydligt högre än det man får betalt när man säljer el, men Linus säger att det egentligen inte är så konstigt.

När man producerar mer el än man själv har användning för, får man nämligen betalt enligt det spotpris som gäller den aktuella timmen. Problemet är att elpriserna ofta är väldigt låga sommartid, när solcellerna producerar som mest. Vissa timmar kan priset till och med vara

negativt, vilket innebär att de med egna solceller måste betala för att de inte använder all den el de producerar.

- Om priserna är negativa hamnar du att betala när du producerar ut på nätet, och det är ju lite snedvridet att vi ens har hamnat i den här situationen där elpriserna på marknaden ibland är negativa. Men även om priserna för det mesta inte är negativa vinner du sällan speciellt mycket på att producera mer el än du konsumerar, så tanken med solceller ska ju vara att få ner sin egen förbrukning, inte att producera ett överskott, säger Linus.

Vad kan ni göra för att fakturorna ska bli tydligare?

- Vi har en grupp som har jobbat med det här ett tag, men problemet är att vi enligt lag måste ha med vissa saker på fakturan som kan få den att verka krånglig. Det vi kan göra är att se om vi kan använda ett enklare språk eller strukturera om fakturorna på något sätt så de blir enklare att förstå.

Exempel: Nettoberäkning av elkonsumtion och elproduktion

I detta exempel producerar en kund 300 kWh el och förbrukar totalt 1 000 kWh under en månad. Av de 300 kWh som kunden producerar används 200 kWh för att direkt minska kundens egen förbrukning (dvs. ”nettoförbrukning”) istället för att säljas ut på elnätet.

Exemplet nedan visar hur faktureringen såg ut tidigare och hur den ser ut nu med nettoberäkning. Med nettoberäkning slipper kunden betala elavgift, elöverföringsavgift och elskatt på de 200 kWh som matchade egen förbrukning med egen produktion. Resterande 100 kWh producerades utöver kundens behov och skickades ut på elnätet för försäljning till spotpris. ⚡

	Gamla systemet	Nya systemet
Elavgift	1000 kWh	800 kWh
Elöverföring	1000 kWh	800 kWh
Elskatter	1000 kWh	800 kWh
Produktion	300 kWh	200 (netto) 100 (spotpris)

Nikolaj Dahlén gick i land efter många år till sjöss, och stortrivs med nya jobbet som elmontör.

Nikolaj gick iland efter nästan 20 år till sjöss

Efter att ha arbetat ombord på fartyg i princip hela sitt yrkesliv, valde Nikolaj Dahlén i våras att gå iland och börja som elmontör på Mariehamns Energi.

– Jobbet motsvarar exakt det jag förväntade mig och jag trivs jättebra, säger han.

Nikolaj berättar att det var en slump att han i våras sökte och fick jobb på Mariehamns Energi.

– Jag råkade träffa Micke Nordlund som jobbar här, och han sade att det

fanns en ledig tjänst som elmontör. Så jag sökte och fick den. Just då jobbade jag i maskin på Viking Glory, och före det hade jag varit på olika Viking Line-fartyg i 15 år. Jag gick ut sjömansskolan 2006 och har väl i princip alltid jobbat till

sjöss. Jag trivdes med att jobba på fartyg, men på samma gång ville jag prova på något annat – att se hur det är att jobba i land.

Hittills trivs Nikolaj väldigt bra med sitt nya liv på landbacken, där inte minst de ensamma stunderna har blivit färre.

– Den största skillnaden är att jag aldrig är själv längre. När jag jobbade till sjöss var jag ju helt ensam hemma de dagar jag var ledig. Nu är jag alltid med mina kollegor på jobbet och när jag kommer hem är alltid barnen och sambon hemma. Jag är rätt social av mig och tycker om att ha folk omkring mig hela tiden, så jag trivs med det här. Dessutom har sjön tappat mycket av sin konkurrenskraft jämfört med jobben i land på senare år.

Hur upplever Nikolaj arbetet som elmontör?

Framför allt säger han att det är omväxlande.

– Man är precis överallt i staden och jobbar med allt möjligt. Man drar kabel, lägger rör, skarvar kabel, byter lister, byter elskåp, klättrar i stolpar, jobbar med belysning. Men egentligen är jag van med detta från mina år ombord, där arbetet också är väldigt omväxlande och där man måste vara beredd på att lösa de problem som dyker upp, oavsett vad det handlar om. Och det gillar jag. Jag är absolut inte någon som vill att det ska stå exakt i arbetsavtalet vad jag ska göra, utan jag uppskattar att jag måste vara mångsidig och vara beredd på allt mellan himmel och jord.

Hur ser en normal dag ut för en elmontör?

– Först och främst jobbar vi alltid två och två, med tanke på elsäkerheten. Vi börjar sju på morgonen och då delas dagens uppdrag ut, innan vi åker ut i fält. Vissa kan ha lite längre projekt de håller på med, medan andra kan åka mellan olika saker under dagen och lösa olika problem som dyker upp. Nästan allt arbete sker utomhus, vilket förstås är en stor omställning jämfört med att sitta inne i ett maskinrum.

Däremot ser Nikolaj vissa likheter med att jobba i maskin på en färja och arbeta med ett elnät i en stad. Ytterst handlar båda saker om energiförsörjning.

– Om du förser människor med energi ombord på en båt eller i en stad spelar egentligen inte så stor roll. Allt som finns här finns ju ombord på ett fartyg också, även fast dimensionerna på kablarna är lite större i land, säger Nikolaj och fortsätter:

– Här får man däremot se nya platser och träffa nya människor hela tiden. Det är förvånansvärt

många kunder som kommer fram och pratar med oss när vi är ute och jobbar. Tydligt engagerar el och i synnerhet priset på elen väldigt många.

Nikolaj säger också att sammanhållningen i företaget är bra, trots att elmontörerna ännu inte flyttat med resten av bolaget till Neptunigatan, utan är tills vidare kvar vid Tekniska verken. Tanken är dock att elmontörerna inom en inte alltför avlägsen framtid ska flytta ihop med resten av gänget.

– Och vi är ju ändå hit till kontoret lite hela tiden, och i synnerhet fjärrvärmekillarna stöter vi på ute på stan. Det är ett trevligt gäng som jobbar här och eftersom det är ett så pass litet bolag blir det lätt en gemytlig och bra stämning. Men det uppstår säkert vissa synergieffekter den dag vi alla kan flytta ihop.

”Det är förvånansvärt många kunder som kommer fram och pratar med oss när vi är ute och jobbar.”

– NIKOLAJ DAHLÉN

Vem skulle du säga att det här jobbet passar för?

– Egentligen är det väl som med alla jobb, att du måste vara intresserad och ha en positiv inställning. Det hjälper förstås om man är intresserad av elnät och eftersom vi är ett kundinriktat företag måste man vara service minded. Plus att man ska ha ett bra säkerhetstänk och tänka sig för både en och två gånger innan man gör något.

Vem är du vid sidan av jobbet?

– Först och främst har jag en sambo och två barn. Jag spelar lite hockey och fotboll, renoverar fastigheter och så är jag engagerad i Eckerö FBK.

Byt till vår nya 50/50-tariff

Nu finns vår nya 50/50-tariff, som ger dig som elkund större förutsägbarhet, möjlighet att spara pengar och göra en insats för miljön.

50/50-tariffen kombinerar stabilitet och flexibilitet genom att halva elpriset är fast, och halva baserar sig på spotpriset.

Du kan byta till vår nya smarta, transparenta och miljövänliga eltariff genom att mejla till **fakturering@energi.ax** eller **linus.dolke@energi.ax**

Läs mer på <https://energi.ax/50-50/>

Tariffbyten är bindande under ett års tid.

 FÖLJ OSS PÅ FACEBOOK

MARIEHAMNS
ENERGI

Samhällsnytta i form av el och fjärrvärme.

Neptunigatan 2, AX-22100 Mariehamn

Öppettider: kl 9-15 | Telefon (växel): 5390 | Efter kontorstid (jour): 531599

E-post : info@energi.ax | fornamn.efternamn@energi.ax

www.energi.ax